

UZASADNIENIE

Decyzją z 12 lutego 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił J. O. uchylenia dotychczasowej decyzji z 9 sierpnia 2017 r. i przeliczenia emerytury argumentując, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 r. w sprawie P 20/16 dotyczy wyłącznie kobiet urodzonych w (...) r., które do obliczenia emerytury miały zastosowany art. 25 ust. 1 b ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zdaniem organu rentowego wyrok ten nie dotyczy mężczyzn, a zatem nie ma podstaw do uchylenia decyzji przyznającej emeryturę wnioskodawcy na podstawie art. 151 par. 1 w zw. z art. 145a K.p.a. (decyzja k. 21 akt ZUS)

Odwołanie od decyzji złożył J. O., wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do przeliczenia jego emerytury bez potrąceń kwot pobranych świadczeń z tytułu tzw. wcześniejszej emerytury, a także o zasądzenie kosztów postępowania. Wskazywał, że w jego ocenie wyrok Trybunału Konstytucyjnego wprawdzie dotyczy kobiet, ale mężczyźni nie mogą zostać tym wyrokiem dyskryminowani skoro przepis art. 25 ust.1 b ustawy emerytalnej został tym wyrokiem uznany za niekonstytucyjny od chwili jego uchwalenia. Z powyższego wywodził, że pozwany popełnił błąd polegający na zastosowaniu niekonstytucyjnego przepisu do obliczenia wysokości jego emerytury wskazując, że jest to błąd, o którym mowa w art. 133 ust.1 pkt 2 ustawy emerytalnej. Konkludując stwierdził, że organu rentowego rozpoznając skarżoną decyzją jego wniosek ograniczył się wyłącznie do zastosowania przepisów k.p.a. bez zastosowania przepisów ustawy emerytalnej do czego był zobowiązany. (odwołanie k. 3-8)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. (odpowiedź na odwołanie k. 10)

W piśmie procesowym z 30.10.2020 r. ZUS podtrzymał zajęte stanowisko i wskazał, że w n/n sprawie nie mają zastosowania przepisy art. 194i oraz art. 194j ustawy emerytalnej ponieważ ubezpieczony urodził się w (...) r. (pismo procesowe ZUS k. 19)

Na rozprawie z 17 maja 2022 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie wnosząc o zmianę decyzji na podstawie art. 114 ust.1 pkt 1 ewentualnie pkt 6 ustawy emerytalnej, zgodnie z żądaniem wnioskodawcy oraz wniósł o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania. (e-prot. z 17.05.2022 r.: 00:00:57, 00:02:07)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

J. O. urodził się (...) (bezsporne)

Decyzją z 20.06.2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał wnioskodawcy od 27.05.2011 r. emeryturę w wieku obniżonym na podstawie art. 184 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, której wysokość obliczono na zasadzie art. 183 w/w ustawy z 17.12.1998 r. w ten sposób, że 55 % emerytury obliczono na zasadzie art. 53 ustawy a 45 % emerytury na zasadzie art. 26 ustawy. (bezsporne)

Decyzją z 9.08.2017 r. organ rentowy przyznał odwołującemu od 26.07.2017 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, emeryturę na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej, której wysokość obliczono na zasadzie art. 26 w zw. z art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, czyli podstawę emerytury pomniejszono o sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. (bezsporne)

Wyrokiem z 6.03.2019 r. wydanym w sprawie P 20/16 Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1 b ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270 oraz z 2019, poz. 39) w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r. w zakresie w jakim dotyczy urodzonych w (...) r.

kobiet które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. (okoliczność notoryjna; Dz.U. z 2019 r., poz. 539)

W dn. 29.01.2020 r. J. O. złożył w ZUS wniosek o ponowne ustalenie wysokości jego emerytury w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r. wskazując jako podstawę art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy emerytalnej z uwagi na błąd legislacyjny, który zgodnie z ugruntowaną linią orzecniczą należy traktować jako błąd organu rentowego. (wniosek – k. 16-19 akt ZUS)

W wyniku rozpoznania w/w wniosku ZUS I Oddział w Ł. wydał zaskarżoną decyzję z 12.02.2020 r., którą odmówił J. O. uchylenia dotychczasowej decyzji z 9.08.2017 r. i przeliczenia emerytury, argumentując, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r. P 20/16 dotyczy wyłącznie kobiet urodzonych w (...) r., które do obliczenia emerytury miały zastosowany art. 25 ust. 1 b ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.). Zdaniem Zakładu wyrok ten nie dotyczy mężczyzn, a zatem nie ma podstaw do uchylenia decyzji przyznającej emeryturę wnioskodawcy. (decyzja - k. 21 akt ZUS)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlega oddaleniu.

Na wstępie należy podkreślić kluczową dla rozstrzygnięcia okoliczność, a mianowicie, że odwołujący jest mężczyzną urodzonym (...). Wbrew twierdzeniom odwołania, mężczyźni co prawda mieli możliwość przejścia na wcześniejszą emeryturę, jednak nie mogą skutecznie powoływać się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r. P 20/16. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy wyłącznie kobiet urodzonych w (...) roku, a więc nie ma zastosowania ani do mężczyzn urodzonych w 1953 r., ani urodzonych we wcześniejszych latach.

Zgodnie z art. 145a §1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Zgodnie z §2 tego przepisu skargę wnosi się w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie wyroku TK.

Art. 190 ust. 4 Konstytucji RP stanowi, że orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Przepis ten wprost odnosi się do możliwości wzruszania w trybach nadzwyczajnych prawomocnych orzeczeń sądowych, ostatecznych decyzji administracyjnych lub rozstrzygnięć w innych sprawach. Wprawdzie art. 190 ust. 4 Konstytucji RP odnosi się wprost do postępowań prawomocnie zakończonych, ale skoro nawet prawomocne rozstrzygnięcia sądowe powinny podlegać weryfikacji z tego powodu, to tym bardziej sąd powinien uwzględnić istniejący stan niekonstytucyjności w postępowaniu niezakończonym prawomocnym rozstrzygnięciem./wyrok NSA z 28.03.2018 r., (...) 855/16/.

Zgodnie z art. 146 §1 k.p.a., uchylenie decyzji z przyczyn określonych w art. 145a nie może nastąpić jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat. W takiej sytuacji, zgodnie z art. 151 §2 k.p.a organ administracji publicznej ograniczy się do stwierdzenia wydania zaskarżonej decyzji z naruszeniem prawa oraz wskazania okoliczności, z powodu których nie uchylił tej decyzji. Podstawową funkcją art. 146 §1 k.p.a. jest zasada ochrony trwałości decyzji administracyjnej. Możliwość uchylenia kwestionowanej we wznowionym postępowaniu decyzji i ponowne rozstrzygnięcie istoty sprawy jest możliwe tylko w czasie określonym w tym ostatnim przepisie. Upływ terminu uniemożliwiający uchylenie decyzji w trybie wznowieniowym ma charakter bezwarunkowy, tj. niezależny od okoliczności, które to spowodowały./ tak: wyrok NSA z 11 kwietnia 2019 r., II OSK (...)/

Zgodnie z art. 151 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej, o którym mowa w art. 150, po przeprowadzeniu postępowania określonego w art. 149 § 2 wydaje decyzję, w której:

1) odmawia uchylenia decyzji dotychczasowej, gdy stwierdzi brak podstaw do jej uchylenia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub art. 145b, albo

2) uchyla decyzję dotychczasową, gdy stwierdzi istnienie podstaw do jej uchylenia na podstawie art. 145 § 1, art. 145a lub art. 145b, i wydaje nową decyzję rozstrzygającą o istocie sprawy.

W kontekście poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z regulacją zawartą w art. 145a § 1 k.p.a. i art. 151 § 1 k.p.a., ZUS w prawidłowy sposób zastosował przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego i w efekcie bezbłędnie uznał, że nie ma żadnych podstaw do wznowienia postępowania zakończonego decyzją z 9.08.2017 r. i uchylenia tej decyzji. Rację ma bowiem organ rentowy, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6.03.2019 r. dotyczy wyłącznie kobiet urodzonych w (...) r. i jego zakresem nie są objęci mężczyźni.

Trybunał orzekł bowiem w tym wyroku o niezgodności z Konstytucją art. 25 ust. 1 b ustawy z dnia 17 12 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270 oraz z 2019 r., poz. 39) w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r. tylko w zakresie w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy. Zaznaczyć należy, że do 30 września 2017 r. przepis ten stanowił: "Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę na podstawie przepisów art. 26b, 46, 50, 50e, 184 lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2017 r. poz. 1189), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne." Natomiast od 1 października 2017 r. przepis ten otrzymał następujące brzmienie: "Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 50, 50a, 50e, lub art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2018 r. poz. 967), podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne". Tym samym aktualna merytoryczna treść przepisu art. 25 ust. 1 b ustawy emerytalnej, jest taka sama, co sprawia, że poglądy wyrażone w wyroku P 20/16 zachowują aktualność na tle obecnego stanu prawnego.

Sąd Okręgowy zważył, że **wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r. P 20/16, ma charakter tzw. wyroku zakresowego, a skutkiem tego typu wyroku jest częściowa utrata mocy obowiązującej przepisu, polegająca na wyłączeniu możliwości jego stosowania w zakresie oznaczonym w wyroku.** Utrata mocy obowiązującej, jako skutek orzeczenia negatoryjnego, nie dotyczy całego przepisu, który nadal pozostaje elementem ustawy (zob. np. wyr. TK z 18.12.2008 r., K 19/07, OTK-A 2008, Nr 10, poz. 182).

W konsekwencji powszechnie obowiązujący i ostateczny wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r. (art. 190 Konstytucji) nie dotyczy odwołującego się, który jest mężczyzną a nie kobietą urodzoną w (...) r. i w efekcie rzeczony wyrok TK nie może stać się podstawą wznowienia postępowania zakończonego prawomocną decyzją z 9.08.2017 r. na podstawie art. 145 i nast. KPA. Przepisy te służą do wzruszenia decyzji wydanej m.in w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego za niezgodny z Konstytucją, a zatem do wznowienia postępowania, uchylenia decyzji i ponownego, merytorycznego rozstrzygnięcia. Jednakże możliwość wznowienia postępowania istnieje tylko w takim zakresie, w jakim Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności danego przepisu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Organ administracji publicznej, czy sąd wydając postanowienie o wznowieniu postępowania, a w konsekwencji decyzję lub wyrok, jest związany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Nie można w takiej sytuacji przez analogię zastosować instytucji wznowienia w innej chociażby podobnej sytuacji (tak samo wyrok SA w B. z 29.01.2020 r., III AUa 890/19, Legalis Nr 2327829).

Sąd Okręgowy zważył, że w uzasadnieniu wyroku z 6.03.2019 r. P 20/16 Trybunał Konstytucyjny wskazał, że istotne znaczenie ma mechanizm ustalania podstawy emerytury powszechnej zgodnie z zasadą przewidzianą w art. 25 ust. 1b ustawy obowiązuje od 1 stycznia 2013 r., który ma zastosowanie tylko do pewnej grupy kobiet korzystających z wcześniejszej emerytury – tych, które urodziły się w (...)r. Tylko te ubezpieczone, przechodząc na wcześniejszą emeryturę, osiągnęły powszechny wiek emerytalny już po wejściu w życie kwestionowanego art. 25

ust. 1b ustawy o FUS. Ich sytuacja prawna w odniesieniu do sposobu obliczenia podstawy emerytury powszechnej została więc ukształtowana z zastosowaniem tego przepisu. Trybunał stwierdził, że wprowadzenie do ustawy o FUS mechanizmu potrącania kwot pobranych świadczeń z tytułu wcześniejszej emerytury przy obliczaniu podstawy emerytury powszechnej dla kobiet urodzonych w (...) r. nastąpiło z naruszeniem wynikającej z art. 2 Konstytucji zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Ubezpieczone, które zdecydowały się przejść na wcześniejszą emeryturę, nie miały - w momencie podejmowania tej decyzji na podstawie obowiązującego wówczas stanu prawnego - świadomości co do skutków prawnych, jakie może ona wywoływać w sferze ich przyszłych uprawnień z tytułu emerytury powszechnej. Nie mogły przewidzieć, że przejście na emeryturę jeszcze przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, będzie wiązało się z pomniejszeniem zgromadzonego kapitału o pobrane świadczenia. Nie spodziewały się, że fakt wypłacania świadczeń emerytalnych wpłynie na sposób ustalania wysokości świadczenia w ramach emerytury powszechnej. Gdyby w momencie podejmowania decyzji o przejściu na taką emeryturę wiedziały, jakie będą tego konsekwencje dla ustalania wysokości emerytury powszechnej, być może nie skorzystałyby z tego uprawnienia". Dodatkowo Trybunał zaznaczył, że kobiety te przez cztery lata mogły realizować swoje uprawnienia w oparciu o obowiązujący przed 2013 r. stan prawny. Natomiast zasady ustalania wysokości świadczeń emerytalnych, wypłacanych kobietom urodzonym w latach 1949-1952, które przeszły na tych samych warunkach na emeryturę wcześniejszą, pozostały niezmienione.

Z uzasadnienia wyroku z 6.03.2019 r. wynika, że Trybunał dokonując oceny konstytucyjności zaskarżonego przepisu, uwzględnił zasadnicze zmiany systemu emerytalnego, jakie dokonały się w wyniku reformy z 1999 r. Wziął pod uwagę nowe zasady gromadzenia kapitału i rozliczania realizacji uprawnień emerytalnych (konsumpcji zgromadzonego kapitału). Na tym tle Trybunał uwzględnił także regulacje o tzw. przejściowym charakterze, które miały łagodzić skutki wprowadzenia reformy dla niektórych grup ubezpieczonych. Jedną z nich były osoby urodzone w latach 1949-1968, które mogły przejść na wcześniejszą emeryturę na starych zasadach, jeżeli spełniły warunki określone w art. 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W świetle tego przepisu „Prawo do emerytury na warunkach określonych w art. 29, 32, 33 i 39 przysługuje również ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., jeżeli spełniają łącznie następujące warunki: 1) nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego albo złożyli wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa; 2) warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 r.”. Natomiast art. 29 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ustalał przesłanki nabycia tzw. emerytury w niższym wieku: „Ubezpieczeni urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 r., którzy nie osiągnęli wieku emerytalnego określonego w art. 27 ust. 2 i 3, mogą przejść na emeryturę: 1) kobieta - po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy(...)”. Z uwagi na określenie przez ustawodawcę terminu końcowego (31 grudnia 2008 r.), do którego należało spełnić powyższe przesłanki, z uprawnienia tego mogły skorzystać tylko kobiety urodzone do końca 1953 r. Przepis ten nie objął mężczyzn, gdyż nie mogli osiągnąć wieku emerytalnego 60 lat w powyższym terminie.

Dalej Trybunał uzasadnił, że na tle nowych uregulowań wprowadzenie przez ustawodawcę możliwości skorzystania przez kobiety z rocznika 1949-1953 z przejścia na emeryturę na zasadach obowiązujących przed reformą było niewątpliwie rozwiązaniem korzystniejszym. Miały możliwość alternatywnego - w stosunku do powszechnego wieku emerytalnego - przechodzenia na emeryturę z uwagi na posiadanie odpowiednio długiego stażu pracy. Unormowania te zakładały - również od samego początku - powiązanie sposobu ustalania wysokości świadczenia emerytalnego "na starych zasadach", czyli zgodnie z uchylaną formułą zdefiniowanego świadczenia. Wykorzystanie tej możliwości przez ubezpieczonych spełniających kryteria ustawowe musiało zatem oznaczać decyzję co do tego, czy chcą oni wcześniej uzyskać świadczenie emerytalne przypisane do "starego" systemu, czy też wolą kontynuować pracę zawodową i opłacać składki na ubezpieczenie społeczne do momentu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego i uzyskania - z mocy prawa - emerytury powszechnej, której wysokość będzie ustalona według nowych zasad. W każdym takim wypadku była to zatem decyzja o charakterze systemowym. Ubezpieczony rozstrzygał, czy - mając taki ustawowy przywilej - chce otrzymywać świadczenie emerytalne zgodnie z dotychczasowymi zasadami, czy też decyduje się wyłącznie na warunki przewidziane w nowym systemie emerytalnym.

Skoro ustawodawca w ramach nowego zreformowanego systemu stworzył pewnej grupie osób możliwość przejścia na emeryturę na uprzednich, korzystniejszych zasadach, to działając w zaufaniu do prawa, mogły one w sposób uprawniony oczekiwać, że ich uprawnienia będą realizowane w oparciu o te zasady. Osoby te miały świadomość dokonujących się zmian, przede wszystkim z przechodzenia z systemu zdefiniowanego świadczenia do systemu zdefiniowanej składki. Działając jednak w zaufaniu do prawa, mogły dokonać wyboru i spodziewać się, że ustawodawca nie zmieni zasad, tym bardziej że w stosunku do pozostałych roczników z tej grupy wywiązał się ze swoich zobowiązań. Kobiety z rocznika 1953 miały zatem uzasadnione prawo oczekiwać, że choć pozostają w stosunkowo lepszej sytuacji niż kolejne roczniki kobiet ubiegających się o emeryturę, to nie zostanie wobec nich dokonana zmiana zasad ustalania wysokości świadczenia. Korzystniejsze uregulowanie zasad ustalania wysokości świadczeń emerytalnych dla tych kobiet w stosunku do osób z późniejszych roczników objętych reformą emerytalną nie może być zatem argumentem za pogorszeniem ich sytuacji prawnej w drodze wprowadzenia nowych przepisów zmieniających te zasady już po przejściu na wcześniejszą emeryturę i rozpoczęciu realizacji uprawnień. Ustawodawca, zmieniając unormowania, naraził kobiety z rocznika 1953 na niekorzystne skutki, których nie mogły przewidzieć w momencie podejmowania decyzji o przejściu na wcześniejszą emeryturę. Nie mogły bowiem przewidzieć, że świadczenie pobrane w ramach wcześniejszej emerytury będzie pomniejszało podstawę emerytury powszechnej.

W takich właśnie okolicznościach dokonano zmiany regulacji uprawnień kobiet urodzonych w (...) r. Skorzystały one z możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę, nie mając świadomości, że w przyszłości ustawodawca zmodyfikuje zasady ustalania wysokości emerytury w ten sposób, że skonsumowanie świadczeń na podstawie poprzednio obowiązujących przepisów wpłynie niekorzystnie na ich ukształtowanie w przyszłości. Kobiety urodzone w (...) r. rozpoczęły realizację swojego uprawnienia i pobierały świadczenie, znając wynikające stąd skutki prawne. Wiedziały, że objęte zostały odrębnymi zasadami ustalania wysokości emerytury powszechnej i że świadczenia wypłacane w ramach tego uprawnienia nie wpłyną na zasady ustalania wysokości emerytury powszechnej. W momencie rozpoczęcia realizacji uprawnień, świadczenia w ramach wcześniejszej emerytury i emerytury powszechnej nie były ze sobą powiązane w taki sposób, że realizacja pierwszego powodowała zmniejszenie podstawy emerytury powszechnej.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego pozwalający na wznowienie postępowania z mocy art. 190 ust. 4 Konstytucji, a w konsekwencji na zmianę decyzji emerytalnej dotyczy zatem wyłącznie kobiet urodzonych w (...) r., które skorzystały z możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed wejściem w życie kwestionowanego art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Możliwość wznowienia postępowania istnieje tylko w takim zakresie, w jakim Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności danego przepisu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Organ administracji publicznej, czy Sąd wydając postanowienie o wznowieniu postępowania, a w konsekwencji decyzję lub wyrok jest związany wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego. Nie można w takiej sytuacji przez analogię zastosować instytucji wznowienia w innej chociażby podobnej sytuacji. ***Jak wynika to wprost z uzasadnienia ww. wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r., zakres podmiotowy tego wyroku, wyznaczony zakresem zadanego przez sąd pytający zapytania, nie obejmuje mężczyzn. Oznacza to, że Trybunał stwierdzając niekonstytucyjność zaskarżonego przepisu w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w (...) r., które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej, nie zakwestionował możliwości stosowania określonego w nim mechanizmu potrącania w stosunku do pozostałych osób.***

Ponadto Sąd Okręgowy zważył również, że SN w uchwale z 28 listopada 2019 r. , III UZP 5/19 (OSNP 2020/6/57) słusznie uznał, że Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 6 marca 2019 r. dostrzegł niezgodność art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej z art. 2 Konstytucji i wyrażoną w tym przepisie zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa (wyrok P 20/16), nie wiążąc tego z ochroną praw nabytych, lecz z naruszeniem zasady lojalności państwa względem obywatela przez wprowadzenie niekorzystnych skutków prawnych decyzji, która w chwili jej podejmowania nie była obciążona tymi skutkami, przy jednoczesnym braku możliwości uchylecia się od jej skutków. SN w w/w uchwale podkreślił, że TK zaznaczył, iż zmiana wprowadzona na podstawie tego przepisu wprawdzie dotyczyła nie prawa do świadczenia, ale zasad ustalania wysokości emerytury powszechnej,

jednakże zasady te są równie istotnym elementem uprawnień emerytalnych i odróżnić je należy od ostatecznej wysokości świadczeń, jakie obliczane są już po złożeniu wniosku. Sąd Najwyższy w cytowanej uchwale III UZP 5/19 zgodził się z tym twierdzeniem, w szczególności dlatego że z perspektywy świadczeniobiorcy wysokość świadczenia niejednokrotnie jest najistotniejszym elementem uprawnienia emerytalnego. Jak słusznie argumentował SN w uzasadnieniu powołanej uchwały „Wysokość świadczenia determinują zasady powszechnie obowiązujące wobec wszystkich ubezpieczonych, stanowiące pewien stały algorytm (24% kwoty bazowej, przeliczniki okresów składkowych i nieskładkowych - przy emeryturze z systemu zdefiniowanego świadczenia; zewidencjonowane składki i kapitał początkowy oraz sposób ich waloryzacji - przy emeryturze z systemu zdefiniowanej składki), w którym indywidualne osiągnięte wielkości podstawiane są do określonego wzoru. W momencie nabycia prawa do emerytury in abstracto algorytm ten jest znany a wpływ czasu do realizacji prawa na podstawie wniosku o świadczenie nie ma żadnego wpływu na jego elementy składowe. Natomiast w tym okresie mogą zmieniać się (i z reguły zmieniają się) wielkości osiągnięte indywidualnie (np. liczba okresów składkowych i nieskładkowych, wysokość kwoty bazowej - przy emeryturze z systemu zdefiniowanego świadczenia; wysokość zgromadzonego kapitału na skutek waloryzacji kapitału początkowego i zewidencjonowanych składek - przy emeryturze z systemu zdefiniowanej składki) i ich dotyczy wynikająca z ustawy emerytalnej generalna zasada ustalania wysokości świadczenia na dzień złożenia wniosku. Zatem tylko w stosunku do nich można bez żadnych wątpliwości twierdzić, że nie wchodzi w skład praw nabytych w chwili spełnienia ustawowych warunków prawa do świadczenia”. Sąd Najwyższy w dalszej części uzasadnienia uchwały III UZP 5/19 stwierdził, że poczynione rozważania prowadzą do wniosku, że do treści nabytego in abstracto prawa do emerytury włączyć należy zasady obliczania jego wysokości. Stanowisko to nie przesądza jednak o tym, że w każdym przypadku nie jest możliwa zmiana przepisów na niekorzyść jego adresatów.

Sąd Okręgowy rozpoznający n/n sprawę w pełni zgadza się z przytoczonym wyżej stanowiskiem SN w uchwale III UZP 5/19, w której SN słusznie zauważył, że Trybunał Konstytucyjny wielokrotnie wskazywał, że zgodnie z jego orzecznictwem, nie jest wykluczona ingerencja ustawodawcy nawet w nabyte prawa podmiotowe ("ukształtowane prawa podmiotowe"), jeżeli istnieją bardzo istotne konstytucyjne racje, które ją usprawiedliwiają (np. w wyroku TK pełnego składu z dnia 19 grudnia 2012 r., K 9/12, OTK-A 2012 Nr 11, poz. 136), podkreślając, że ocena słuszności zarzutu naruszenia zasady ochrony praw nabytych wymaga rozważenia, czy wprowadzone ograniczenia są uzasadnione ze względu na inne normy, zasady lub wartości konstytucyjne; czy nie istnieje możliwość realizacji danej normy, zasady lub wartości konstytucyjnej bez naruszenia praw nabytych; czy wartościom konstytucyjnym, dla których realizacji prawodawca ogranicza prawa nabyte, można w danej, konkretnej sytuacji przyznać pierwszeństwo przed wartościami znajdującymi u podstaw zasady ochrony praw nabytych, a także czy prawodawca podjął niezbędne działania mające na celu zapewnienie jednostce warunków do przystosowania się do nowej regulacji.

Jak słusznie wskazał SN w cytowanej uchwale III UZP 5/19, ochrony praw nabytych nie można rozumieć w sposób bezwzględny, odnosząc ją do wszelkich uprawnień uzyskanych przez kogokolwiek i kiedykolwiek -gdyż "stworzyłoby to niebezpieczeństwo niemożliwości realizacji przez państwo swoich zadań, gdy realizacja ta spotkałaby mur w postaci «praw nabytych»" (zob. wyrok TK z 6.04.2004 r., SK 56/03, OTK-A 2004 Nr 4, poz. 29).

Sąd Okręgowy w pełni zgadza się z SN, że prawa nabyte nie mają charakteru absolutnego i mogą być wzruszone ze względu na słuszność wynikającą z innych zasad konstytucyjnych i szczególnych okoliczności. Jak bowiem słusznie stwierdził SN w tym wypadku argumentacji dostarcza sama Konstytucja RP, określająca Rzeczpospolitą jako państwo prawne, które urzeczywistnia zasady sprawiedliwości społecznej, natomiast stosowanie art. 2 Konstytucji tylko w aspekcie zasady ochrony praw nabytych, bez jednoczesnego uwzględnienia słuszności wynikającej z zasady sprawiedliwości społecznej, byłoby wybiórcze i tym samym niedopuszczalne. Z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej można wyprowadzić obowiązek ustawodawcy, w obszarze polityki społecznej, dawania pierwszeństwa dobru ogółu przed dobrem indywidualnym czy partykularnym (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19.12.2012 r., K 9/12). Sprzeczne z zasadą sprawiedliwości jest zarówno nieuzasadnione merytorycznie faworyzowanie, jak i dyskryminowanie określonych grup podmiotów (tak orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z 5.11.1997 r., K 22/97, OTK 1997 nr 3-4, s. 41).

Zasada sprawiedliwości społecznej na gruncie ubezpieczeń społecznych uzasadnia takie zróżnicowanie prawa do emerytur i rent, które wynika z wkładu pracy mierzonego wysokością wynagrodzenia i związanej z tą wysokością składki na ubezpieczenia społeczne oraz długością okresu zatrudnienia, z korektą na rzecz uwzględnienia redystrybucyjnej funkcji ubezpieczeń społecznych (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 24.10.2005 r., P 13/04).

Z kolei w motywach wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2017 r., II UK 381/16 (LEX nr 2376896) trafnie zauważono, że skorzystanie z przywileju przejścia i pobrania wcześniejszych emerytur na podstawie przepisów szczególnych dotyczących emerytur dla niektórych ubezpieczonych, uzasadnia i proporcjonalnie usprawiedliwia pomniejszenie podstawy wymiaru emerytury ustalonej na podstawie art. 24 ust. 1 i następnych ustawy emerytalnej o sumy poprzednio pobranych wcześniejszych emerytur, przy zastosowaniu mechanizmu ustalania wysokości świadczeń emerytalnych w zależności od proporcjonalnego prognozowanego "średniego trwania życia" osoby uprawnionej, ponieważ osobom uprawnionym do takich samych rodzajowo świadczeń powinna przysługiwać emerytura ustalana według takich samych (równych) zasad obliczania jej wysokości bez względu na datę złożenia wniosku emerytalnego. Każdy mechanizm ustalania wysokości świadczeń emerytalnych ma określone uwarunkowania majątkowe, które gwarantują prawem określoną wysokość ustalanych emerytur w prognozowanych długoterminowych okresach ich pobierania przede wszystkim ze względu na zgromadzony kapitał składkowy, który pomniejszają wcześniej wypłacone kwoty pobranych długoterminowych świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Taki stan rzeczy usprawiedliwia ustawowe modyfikowanie wysokości emerytur ze względu na wcześniejsze pobranie i spożytkowanie tych samych rodzajowo, choć wcześniejszych świadczeń emerytalnych, które uszczupliły zgromadzony indywidualny kapitał emerytalny oraz Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, z którego emerytury są wypłacane.

Sąd Okręgowy zważył, że w nowym systemie zewidencjonowane na koncie emerytalnym aktywa podlegają waloryzacji rocznej oraz kwartalnej, zaś dzielnik "ułamka emerytalnego" zmniejsza się wraz ze zmniejszaniem się średniej dalszej długości trwania życia przy jednoczesnej możliwości stosowaniu starych tablic dalszej przeżywalności na podstawie dodanego w 2015 r. art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej ("Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn"), podczas gdy w starym systemie odłożenie decyzji o przejściu na emeryturę wiąże się z aktualizacją (zwiększeniem) kwoty bazowej. Przypomnieć należy, że przed wprowadzeniem do ustawy emerytalnej art. 25 ust. 1b obowiązywał mechanizm, zgodnie z którym im dłużej ubezpieczony konsumował składki, pobierając emeryturę przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, tym większy był wymiar jego świadczenia z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego. Zatem w sytuacji przechodzenia na kolejne rodzaje emerytury emeryt, który nie podejmował zatrudnienia, był beneficjentem przyrostu świadczenia bez wkładu w postaci składek. Z kolei przy korzystaniu z innego rodzaju emerytury odłożenie w czasie momentu złożenia wniosku o emeryturę powszechną nie stanowi żadnego wyrzeczenia.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że także w wyroku Trybunału Konstytucyjnego P 20/16 wskazano, że wprowadzenie mechanizmu potrącenia odpowiadało w swym zasadniczym wymiarze podstawowym elementom obowiązującego systemu emerytalnego (systemu zdefiniowanej składki). (...) ten uzależnia wysokość emerytury od długości trwania okresu aktywności zawodowej oraz wysokości składek odprowadzanych na ubezpieczenie emerytalne, zatem posłużeńie się rozwiązaniem, które - w ramach gromadzonego przez daną osobę kapitału - uwzględnia pobrane świadczenia emerytalne przysługujące na podstawie szczególnych rozwiązań, nawiązuje wyraźnie do kapitałowego charakteru nowego systemu emerytalnego. Zakłada bowiem, że przyznanie powszechnego świadczenia emerytalnego, finansowanego ze składek płaconych przez ubezpieczonego, nie może jednocześnie abstrahować od wcześniejszego pobierania świadczeń przez tę samą osobę.

Powyższe – jak słusznie wskazał SN w cytowanej wyżej uchwale III UZP 5/19 – oznacza, że istnieją istotne względy aksjologiczne przeciwne temu, aby uwzględniać całą zewidencjonowaną na koncie ubezpieczonego kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne, mimo że ich część została już "spożytkowana" na wypłatę świadczeń sprzed dnia nabycia in concreto prawa do emerytury z art. 2 ustawy emerytalnej. W rezultacie odliczenie od podstawy wymiaru emerytury

powszechnej kwot pobranych uprzednio świadczeń emerytalnych jest rozwiązaniem co do zasady w swojej istocie sprawiedliwym.

Natomiast granicę dopuszczalności ingerencji ustawodawcy w prawa podmiotowe wyznacza wymaganie, aby wprowadzane modyfikacje nie były dla jednostki zaskakujące i nie miały charakteru arbitralnego (zob. między innymi wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 listopada 2008 r., k.p. 2/08, OTK-A 2008 Nr 9, poz. 157, cz. III, pkt 5.2; z dnia 8 grudnia 2011 r., P 31/10, OTK-A 2011 Nr 10, poz. 114, cz. III, pkt 5.3; z dnia 28 lutego 2012 r., K 5/11, OTK-A 2012 nr 2, poz. 16, cz. III, pkt 4.1; z dnia 13 czerwca 2013 r., , OTK-A 2013 Nr 5, poz. 58, cz. III, pkt 7.1).

Oznacza to, że konieczne jest, aby zastosowane zostały procedury umożliwiające zainteresowanym dostosowanie się do zaistniałej sytuacji i odpowiednie rozporządzenie swoimi prawami (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 15 września 1998, K 10/98, OTK 1998 Nr 5, poz. 64).

W tym właśnie jedynie kontekście Trybunał Konstytucyjny rozważył w wyroku z 6.03.2019 r. P 20/16 kwestię wymagań, jakie Konstytucja narzuca wprowadzaniu w życie nowych przepisów, w tym także intertemporalnych, w zakresie, w jakim zawierają one rozwiązania mniej korzystne dla ich adresatów. Zmiana obowiązującego prawa, która pociąga za sobą niekorzystne skutki dla sytuacji prawnej podmiotów, powinna być dokonywana co do zasady z zastosowaniem techniki przepisów przejściowych, a co najmniej odpowiedniej *vacatio legis*. Sytuacja prawna osób dotkniętych nową regulacją powinna być poddana takim przepisom przejściowym, by mogły mieć one czas na dokończenie przedsięwzięć podjętych na podstawie wcześniejszej regulacji w przeświadczeniu, że będzie ona miała charakter stabilny. Zasada zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa nakazuje ustawodawcy należyte zabezpieczenie "interesów w toku", a zwłaszcza należyłą realizację uprawnień nabytych na podstawie poprzednich przepisów (tak m.in.: orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 2.03.1993 r., K 9/92, OTK 1993, cz. I, poz. 6; z 15.07. 1996 r., K 5/96, OTK 1996 Nr 4, poz. 30 oraz wyrok z 24.10.2000 r., SK 7/00, OTK 2000 Nr 7, poz. 256).

W sprawie bezsporne jest, że odwołujący się, urodzony (...), wniosek o emeryturę złożył 26 lipca 2017 r., zatem w kontekście przedstawionego wyżej orzecznictwa, Sąd Okręgowy uznał, że skoro wnioskodawca wystąpił o ustalenie emerytury na podstawie art. 24 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych po dodaniu art. 25 ust. 1b tej ustawy, to przy ustalaniu podstawy wymiaru tej „nowej” emerytury oraz jej wysokości należało stosować określoną wyraźnie w tym przepisie zasadę usprawiedliwionego pomniejszenia podstawy wymiaru ustalonej emerytury o sumy wcześniej pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 listopada 2020 r. III UK 413/19, L.). Pogląd ten wpisuje się w utrwaloną linię orzecznictwa Sądu Najwyższego.

W doktrynie również podkreśla się, że brak odliczenia pobranych emerytur uprzywilejowywałby tę kategorię ubezpieczonych, w nieuzasadniony sposób uszczuplając przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz stanowiłby nadużycie solidarności w relacjach między członkami wspólnoty ryzyka, gdyż nałożono by na nią obowiązek sfinansowania wypłaty tej części emerytury w wieku powszechnym, która nie znajduje pokrycia we wcześniej wniesionym (zaewidencjonowanym), lecz wydanym (tj. pomniejszonym o kwoty pobranych emerytur) wkładzie ubezpieczonego stanowiącym zasadniczy element podstawy obliczenia emerytury (patrz: glosa K. Antonowa do uchwały Sądu Najwyższego III UZP 6/17, OSP 2019 nr 1, poz. 5).

Reasumując - ZUS słusznie uznał, że wyrok TK z 6 marca 2019 r. w sprawie P 20/16 nie dotyczy wnioskodawcy urodzonego w (...) r., gdyż jest to orzeczenie zakresowe, które dotyczyło wyłącznie kobiet urodzonych w (...) r., które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy, a ponieważ możliwość wznowienia postępowania istnieje tylko w takim zakresie, w jakim Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności danego przepisu z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, przeto zarówno organ administracji publicznej, jaki i sąd orzekający w przedmiocie o wznowieniu postępowania są związani wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego dotyczącym uznania niekonstytucyjności art. 25 ust.1 b ustawy emerytalnej wyłącznie wobec kobiet urodzonych w (...) r. i nie mogą w takiej sytuacji przez analogię zastosować instytucji wznowienia w innej chociażby podobnej sytuacji. **Powszechnie**

obowiązujący i ostateczny wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r. (art. 190 Konstytucji) nie dotyczy mężczyzn i nie może stać się podstawą wznowienia postępowania zakończonego w stosunku do wnioskodawcy prawomocną decyzją z 18.05.2018 r. na podstawie art. 145 i nast. KPA Przepisy te służą do wzruszenia decyzji wydanej m.in. w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego za niezgodny z Konstytucją, a zatem do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji i ponownego, merytorycznego rozstrzygnięcia.

Końcowo Sąd Okręgowy pragnie zauważyć, że tożsame stanowisko do zaprezentowanego wyżej poglądu prawnego zajął również Sąd Apelacyjny w Łodzi w sprawie III AUa 2084/20 o analogicznym stanie faktycznym i prawnym, jak w niniejszym postępowaniu, w wyniku czego wyrokiem z 26 kwietnia 2021 r. oddalił apelację ubezpieczonego od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi w sprawie VIII U 450/20. W uzasadnieniu do wyroku w sprawie III AUa 2084/20 Sąd Apelacyjny w Łodzi w całości zaakceptował stanowisko prawne zaprezentowane przez Sąd Okręgowy, a jedynie dodatkowo zaakcentował, że chybione jest stanowisko skarżącego, iż argumenty przesądzające o niekonstytucyjności przepisu art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zakresie w jakim przepis ten dotyczył kobiet urodzonych w (...) r., o których mowa w uzasadnieniu wyroku TK z 6.03.2019 r. w sprawie P 20/16, mają odniesienie również w stosunku do niego. Sąd Apelacyjny zaznaczył, że stwierdzenie niekonstytucyjności części przepisu w wyroku zakresowym oznacza domniemanie konstytucyjności zawartej w nim normy w pozostałym zakresie. Domniemanie to nie może być obalone poprzez odwołanie się do treści zawartych w uzasadnieniu takiego orzeczenia, ponieważ uzasadnienie nie stanowi treści rozstrzygnięcia. Ponadto Sąd Apelacyjny wskazał, że przez sam fakt pobierania przez lata świadczenia emerytalnego wnioskodawca nie może zrównywać swojej sytuacji prawnej do sytuacji kobiet urodzonych w (...) r. Sąd Apelacyjny zaakcentował, że tylko wykazanie, że stan faktyczny dotyczący wnioskodawcy i stan faktyczny leżący u podstaw wyroku Trybunału Konstytucyjnego jest identyczny uprawniałaby sąd powszechny do przyjęcia niekonstytucyjności przepisu art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS także w stosunku do innych osób niż wskazane w sentencji wyroku Trybunału (por. R. Hauser, A. Kabat, glosa do wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 lutego 2002 r., sygn. akt I SA/Po 461/01, publ. OSP z 2003/2 s. 73-75). Powyższe rozważania Sąd Okręgowy traktuje jako własne, czyniąc je integralną częścią niniejszego uzasadnienia.

Oceniając roszczenie strony odwołującej o zmianę skarżonej decyzji na podstawie art. 114 ust. 1 pkt 1 ewentualnie pkt 6 ustawy emerytalnej, Sąd Okręgowy zważył, że po przyznaniu prawa do emerytury możliwe jest - o ile zostaną spełnione przesłanki określone w przepisach - ponowne ustalenie wysokości emerytury.

Sąd Okręgowy pragnie wskazać, że jedynym przepisem pozwalającym na przeliczenie świadczenia przyznanego decyzją z 18.05.2018 r. jest art. 114 ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Stosownie do powyższego przepisu istnieje możliwość dokonania ponownej oceny uprawnień osoby ubezpieczonej (m.in. dotyczy wysokości świadczenia) przez organ rentowy, gdy przedłożone zostaną nowe dowody lub zostaną ujawnione okoliczności istniejące przez wydaniem decyzji rentowej i mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń lub na ich wysokość.

Zdaniem Sądu Okręgowego, że w niniejszej sprawie brak było podstaw do zastosowania art. 114 ust. 1 pkt 1) ustawy emerytalnej (potencjalnie pod rozważę można byłoby jedynie brać bowiem tylko dwie przesłanki) zgodnie z którym: w sprawie zakończonej prawomocną decyzją organ rentowy, na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, uchyla lub zmienia decyzję i ponownie ustala prawo do świadczeń lub ich wysokość, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość. Odwołujący nie przedłożył żadnych nowych dowodów, które uzasadniałyby ponowne przeliczenie emerytury. Nie zostały ujawnione także nowe okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość.

W realiach n/n sprawy skarżący poza wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r. nie wskazał żadnych nowych dowodów i okoliczności, które mogłyby mieć wpływ na wysokość przyznanej mu decyzją z 9.08.2017 r. emerytury. **Odwołujący powołując się na wyrok TK w sprawie P 20/16 nie wykazał w ten sposób w szczególności okoliczności wymienionych w art. 114 ust. 1 pkt 6 ustawy emerytalnej.**

Podobne stanowisko zajął również Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 29.04.2020 r. w sprawie III AUa 1292/19, w którym badając sprawę ubezpieczonej urodzonej w (...) r. w związku z wyrokiem TK z 6.03.2019 r. P 20/16, stwierdził, że w świetle przyjętej teorii tzw. obiektywnej błędności organów, a zatem błędu rozumianego szeroko jako każda wadliwość decyzji, nie mieści się sytuacja, w której organ rentowy działa na podstawie niebudzących jakichkolwiek wątpliwości interpretacyjnych przepisów ustawy, które korzystają z domniemania konstytucyjności aż do chwili uznania ich przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją RP. Sąd Apelacyjny w Łodzi podkreślił, że decyzja wydana w takich warunkach nie może być uznana za bezprawną, gdyż podstawa prawna do jej wydania odpadła dopiero po wydaniu wyroku TK. Nadto Sąd Apelacyjny w Łodzi zaakcentował, że ZUS nie ma kompetencji do oceny zgodności z Konstytucją przepisów prawa, konkludując, że nie jest zatem błędem organu rentowego wydanie decyzji na podstawie obowiązujących wówczas przepisów prawa. Zdaniem Sądu Apelacyjnego organ rentowy w takiej sytuacji prawidłowo zastosował obowiązujące wówczas prawo, a nadto nie można postawić organowi rentowemu zarzutu niedopełnienia obowiązku działania na korzyść osób uprawnionych do świadczeń, skoro Zakład przy wydawaniu decyzji nie naruszył żadnego przepisu obowiązującego w tym czasie prawa. Jednocześnie Sąd Apelacyjny zaznaczył, że błąd organu rentowego nie stanowi alternatywy dla weryfikacji decyzji, gdy ostateczna decyzja nie podlega wzruszeniu w trybie art. 145 a k.p.a., gdyż błąd organu nie konkuruje z trybem wznowienia postępowania po wydaniu wyroku TK i uznania niekonstytucyjności określonego przepisu prawa, akcentując, że nie można przyjmować hybrydalnej konstrukcji uprawnień strony, a więc, że w pierwszej kolejności aktywuje się mechanizm z art. 145 a k.p.a. a uchybienie wskazanemu tam terminowi uprawnia do wypłaty świadczenia na podstawie błędu organu (zob. też wyrok SN z 26.04.2017 r., I UK 190/16, L.). W konkluzji Sąd Apelacyjny uznał, że za przepis stanowiący podstawę mogącą doprowadzić do wzruszenia prawomocnej decyzji ZUS w oparciu o akt normatywny uznany orzeczeniem TK za niezgodny z Konstytucją należy zatem przyjąć jedynie art. 145 a k.p.a., gdyż ustawa emerytalna nie zawiera regulacji w przedmiocie wznowienia postępowania z powodu orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

Końcowo Sąd Okręgowy zważył, że w dniu 10.07.2020 r. weszła w życie ustawa z 19.06.2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 1222; dalej także jako ustawa zmieniająca). Ustawa ta dostosowała przepisy do orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 6.03.2019 r., P 20/16, a jej celem było unormowanie sytuacji kobiet z rocznika 1953 r., które po wyroku TK uzyskały prawo do przeliczenia emerytury powszechnej bez pomniejszania jej o pobraną emeryturę wcześniejszą. Ustawa zmieniająca w art. 1 dodała do ustawy emerytalnej art. 194i, na mocy którego osoby urodzone w (...) r., pobierające wcześniejszą emeryturę przyznaną przed 2013 r., mogą obecnie przejść na emeryturę powszechną bez pomniejszania podstawy jej obliczenia o kwoty wypłaconej dotychczas wcześniejszej emerytury. Natomiast osobom, które przeszły już z wcześniejszej emerytury na emeryturę powszechną świadczenie to zostanie przeliczone, o czym z kolei stanowi przepis art. 194j ustawy emerytalnej.

Do wnioskodawcy nie mają jednak zastosowania przepisy art. 194 i oraz art. 194 j ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2020 r., poz. 53 ze zm.), które stanowią, że:

- art. 194i: do ustalenia podstawy obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ubezpieczonego urodzonego w (...) r., nie stosuje się przepisu art. 25 ust. 1 b, jeżeli wniosek o przyznanie tej emerytury zgłosi w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy z 19.06.2020 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. poz. 1222), pod warunkiem, że prawo do emerytury przed osiągnięciem wieku emerytalnego ma ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r.,

- art. 194j ust. 1 kwotę emerytury przyznanej na podstawie art. 24 ubezpieczonemu urodzonemu w (...) r., który wcześniej pobierał emeryturę wymienioną w art. 25 ust. 1b na podstawie wniosku złożonego przed dniem 1 stycznia 2013 r., ustala się ponownie od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i. Przeliczeniu podlega podstawa obliczenia emerytury przyjęta w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury (ust. 2). Do ustalenia nowej kwoty emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia przyjęte w decyzji o ustaleniu prawa do emerytury, a następnie uwzględnia się kolejne zmiany wysokości świadczenia (ust. 3). Emerytura w ponownie ustalonej wysokości przysługuje od dnia,

od którego podjęto wypłatę emerytury przyznanej na podstawie art. 24, a w przypadku gdy prawo do tej emerytury było zawieszona - od dnia, od którego mogłaby być podjęta jej wypłata (ust. 4). Jeżeli ponownie ustalona wysokość emerytury przyznanej na podstawie art. 24 jest wyższa od wypłacanej dotychczas, emerytowi wypłaca się wyrównanie. Kwotę wyrównania stanowi różnica między sumą kwot emerytur, jakie przysługiwałyby w okresie od dnia, o którym mowa w ust. 4, do dnia wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, z uwzględnieniem ich waloryzacji, a sumą kwot wypłaconych w tym okresie (ust. 5). Przepisy ust. 1-5 stosuje się odpowiednio do ponownego ustalenia wysokości renty rodzinnej (ust. 6).

Jak wyżej wyjaśniono, że przepis art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej w wyniku wyroku TK z 6.03.2019 r. w sprawie P 20/16 nie został usunięty z porządku prawnego wobec wszystkich ubezpieczonych, a jedynie wobec osób z rocznika 1953, natomiast do pozostałych ubezpieczonych ma on nadal zastosowanie. Do odwołującego, który urodził się w (...) r. nie mają zastosowania ani art. 194i, ani też art. 194j ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, albowiem w/w przepisy odnoszą się do ubezpieczonych urodzonych w (...) r. Zdaniem Sądu brak podstaw do przyjęcia, że wnioskodawca został nierówno potraktowany w zakresie prawa do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego. Należy zauważyć, że prawo do zabezpieczenia społecznego zostało ustalone w najwyższym hierarchicznie akcie, jakim w porządku krajowym jest Konstytucja RP. W myśl art. 67 ust. 1 Konstytucji RP, obywatel ma prawo do zabezpieczenia społecznego w razie niezdolności do pracy ze względu na chorobę lub inwalidztwo oraz po osiągnięciu wieku emerytalnego. Zakres i formy zabezpieczenia społecznego określa ustawa. Tym samym, z art. 67 ust. 1 Konstytucji RP nie da się wyprowadzić konstytucyjnego prawa do konkretnej postaci świadczenia społecznego, a podstawą ewentualnych roszczeń osób ubiegających się o rentę, emeryturę czy inną formę zabezpieczenia społecznego mogą być przepisy ustaw (ewentualnie rozporządzeń wykonawczych wydanych w granicach upoważnienia ustawowego), regulujące szczegółowo te kwestie (tak Sąd Najwyższy - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w postanowieniu z 24.01.2019 r., I UK 4/18, L.).

Mając na uwadze wszystkie poczynione wyżej rozważania prawne Sąd Okręgowy uznał, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa i odpowiada prawu, co czyni odwołanie w całości bezzasadnym.

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku na podstawie art. 47714 § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy- PI.

7 VI 2022 roku.